

Κείμενα σε απλά ελληνικά

Η σειρά αυτή αποτελείται από κείμενα, πρωτότυπα ή διασκευασμένα, Ελλήνων λογοτεχνών ή κείμενα που αναφέρονται στην ελληνική παράδοση και τον ελληνικό πολιτισμό.

Διαβάζονται εύκολα και ευχάριστα, και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό, προσφέροντας ευκαιρίες για συζήτηση και θεατρικά παιχνίδια.

Κυκλοφορούν σε 5 επίπεδα

❖	Επίπεδο 1	800 - 1.000 λέξεις
❖	Επίπεδο 2	1.000 - 1.200 λέξεις
❖	Επίπεδο 3	1.200 - 1.500 λέξεις
❖	Επίπεδο 4	1.500 - 1.800 λέξεις
❖	Επίπεδο 5	1.800 - 2.500 λέξεις

Μερικές πιο δύσκολες λέξεις σημειώνονται με αστερίσκο () και μεταφράζονται στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά στο λεξιλόγιο, και μόνο στη σημασία που έχουν στο κείμενο.*

ΔΗΜΗΤΡΑ Α. ΔΗΜΗΤΡΑ

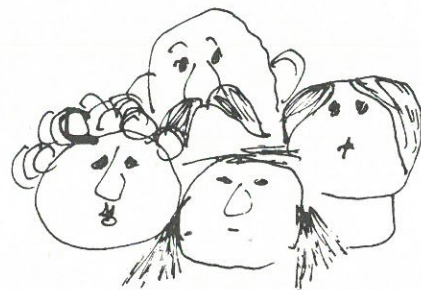
ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΤΡΕΛΑΣ

με σχέδια της Σοφίας Ζαραμπούκα

Νόστος

Περιεχόμενα

<i>Αγόρια και κορίτσια</i>	11
<i>Ο πρώτος έρωτας</i>	15
<i>Τι χρειάζεται το κεφάλι</i>	18
<i>Επισκέψεις</i>	22
<i>Ανοιξιάτικο πρωινό με γάτα</i>	28
<i>Το απρόοπτο</i>	32
<i>Ημέρα γιορτής</i>	38
<i>Απόγευμα με βροχή</i>	42
<i>Χωρίς τίτλο</i>	47
<i>Αλληλογραφία</i>	53
<i>Ελάτε να μιλήσουμε λιγάκι</i>	57
<i>Λεξιλόγιο</i>	61

Οι ιστορίες που θα διαβάσετε σ' αυτό το βιβλίο είναι όλες αληθινές. Είναι ιστορίες από τη δική μου ζωή ή από τη ζωή της οικογένειάς μου. Δυο από αυτές μιλούν για τη ζωή μας στην Ελλάδα την εποχή του πολέμου (1940-1944)· μια άλλη έγινε ακόμη πιο παλιά, στη δεκαετία του '30· οι άλλες είναι πολύ πιο κοντινές. Μα όλες έχουν αυτή τη μικρή δόση τρέλας που χρειαζόμαστε κάπου - κάπου, για να μπορέσουμε να κρατήσουμε την καθημερινή μας ισορροπία...

Δ. Α. Δ.

Αγόρια και κορίτσια

Από όλους τους συμμαθητές μου στο Δημοτικό, ο Θεμιστοκλής ήταν ο πιο άτακτος*. Και μέσα στην τάξη και στο διάλειμμα. Μέσα στην τάξη κουνούσε τα χέρια του, έβγαζε τη γλώσσα του, έπιανε τ' αυτιά του, έκανε ό,τι μπορούσε για να σε κάνει να γελάσεις όταν περίμενε η δασκάλα να πεις το μάθημα. Κι έξω απ' την τάξη πάντα αυτός άρχιζε τη φασαρία*.

«Φύγε από δω. Δε σε παίζουμε. Είσαι κορίτσι».

«Ε, και;»

«Τα κορίτσια δεν παίζουν μπάλα».

«Μα χτες το απόγευμα που παίζαμε μαζί μπάλα δεν ήμουν κορίτσι;»

«Χτες ήταν αλλιώς».

Όλα αυτά γίνονταν στο μικρό σχολείο της κυρίας Ευγενίας, που ήταν στην πραγματικότητα μόνο ένα μεγάλο δωμάτιο στο σπίτι της, στη γειτονιά μας. Μέσα στο δωμάτιο η κυρία Ευγενία μάθαινε γράμματα σε δεκαπέντε παιδιά που καθόμασταν γύρω από δύο μεγάλα τραπέζια, και έξω απ' το δωμάτιο η αδερφή της, η κυρία

Ζωή, προσπαθούσε να κρατήσει το σπίτι καθαρό, να φροντίσει τον μικρό κήπο με τα λαχανικά της που ήταν τόσο πολύτιμα στην κατοχή, και να προσέχει κι εμάς στα διαλείμματα.

Μια μέρα, στο διάλειμμα, ξέσπασε ένα μεγάλος καβγάς. Αιτία*, όπως συνήθως, η μπάλα. Μόλις άκουσα αυτό το “η μπάλα στα αγόρια”, άρχισα να φωνάζω:

«Χτες παίζατε εσείς, σήμερα θα παίζουμε εμείς, αφού δε θέλετε να παίζουμε όλοι μαζί».

«Ποιος το λέει αυτό;»

«Εγώ».

«Τα κορίτσια δεν παίζουν με μπάλες. Και οι γυναίκες δεν ψηφίζουν*. Έτσι λέει ο θεός μου».

«Αλλά σε λίγα χρόνια θα ψηφίζουν. Έτσι λέει η θεία μου». Ο Θεμιστοκλής ήρθε πιο κοντά. «Κοίτα», μου είπε σηκώνοντας το δάχτυλο, «ο θεός μου είναι πολιτικός. Η θεία μου δεν είναι».

«Έτυχε. Και μένα η θεία μου είναι οδοντογιατρός και ο θεός μου δεν είναι».

«Οι γυναίκες δε θα γίνουν ποτέ σαν τους άντρες. Οι άντρες είναι πάντα πρώτοι», είπε ο Θεμιστοκλής. Και ξαφνικά *το θυμήθηκε*:

Στην πίσω αυλή του σχολείου, εκεί που δε μας άφηναν να πάμε, ήταν το κοτέτσι* της κυρίας Ζωής: τρεις κότες* κι ένας κόκορας*. Στην κατοχή, ακόμα και μία κότα ήταν θησαυρός*. Τότε δεν περνούσαν τα λεφτά. Έλεγε: «Σου δίνω αυτό το δαχτυλίδι με το διαμάντι, μου

δίνεις μια κότα;». Και πολλές φορές δεν σου την έδιναν, γιατί το δαχτυλίδι δεν τρωγόταν. Κι ο Θεμιστοκλής τώρα θυμήθηκε *τις τρεις κότες και τον κόκορα*.

«Θες να δεις ποιος είναι πρώτος; Ε; Θες να δεις ποιος είναι πρώτος; Πάμε ν' ανοίξουμε το κοτέτσι, να δεις ποιος θα βγει πρώτος. Ο κόκορας!»

«Η κότα», είπα εγώ.

«Ο κόκορας, και πάω στοίχημα*», είπε ο Θεμιστοκλής.

Και τρέξαμε στην πίσω αυλή.

Δυστυχώς, η κυρία Ζωή δεν ήταν στο σπίτι. Είχε πάει στο φούρνο κι έκανε ουρά για ψωμί. Κανείς δεν μας είδε που ανοίξαμε το κοτέτσι. Για μια στιγμή μόνο ο κόκορας μας κοίταξε με απορία, και έπειτα οδήγησε *κακαρίζοντας** τις κότες του στην αυλή. Ορμήξαμε και οι δεκαπέντε μαζί για να μη μας φύγουν, και στον πανικό που ακολούθησε πήδηξαν πάνω απ' τον τοίχο και σκόρπισαν* στους γύρω κήπους.

Δεν κάναμε άλλο μάθημα εκείνο το πρωί. Γυρίσαμε όλη τη γειτονιά ψάχνοντας τους τέσσερις φυγάδες*. Τελικά, βρήκαμε τον κόκορα και τις δύο κότες. Η άλλη κότα, η πιο μεγάλη, δεν βρέθηκε ποτέ.

Την άλλη μέρα, η μητέρα μου ήρθε στο σχολείο φέρνοντας μια κότα από τις δύο δικές μας.

«Όχι, χρυσή μου, δεν θα την πάρω», είπε η κυρία Ζωή. «Εσείς που έχετε μικρό παιδί τη χρειάζεστε περισσότερο».

Όλο το πρωί, ο Θεμιστοκλής χαμογελούσε θριαμβευτικά.

«Ο κόκορας βγήκε πρώτος», μου ψιθύρισε. «Κι ούτε έφαγα ξύλο απ' τη μάνα μου. Εσύ;»

Εγώ όμως το είχα φάει το χαστούκι* μου.

«Εσύ φταις», είπε η μητέρα μου έξαλλη. «Αυτός είναι αγόρι, δεν έχει μυαλό* στο κεφάλι του. Εσύ όμως;».

κατοχή η περίοδος της γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα (1941-44)

ξέσπασε καβγάς άρχισε καβγάς, έγινε καβγάς

έκανε ουρά περίμενε στη σειρά

έτυχε είναι θέμα τύχης, σύμπτωση

πάω στοίχημα βάζω στοίχημα

έφαγα ξύλο με χτύπησε, με έδειρε

Ο πρώτος έρωτας

Ήμουν δεν ήμουν πέντε χρονών όταν πρωτοερωτεύτηκα. Ήταν μια πολύ δύσκολη υπόθεση – δεν θα την ξεχάσω ποτέ – και σε πολύ δύσκολους καιρούς.

Στον πόλεμο*, όταν γινόταν βομβαρδισμός*, μαζευόμαστε τέσσερις οικογένειες (δεκαπέντε άνθρωποι) στο καταφύγιο* – ή αυτό που εμείς θεωρούσαμε* καταφύγιο. Ήταν ένα υπόγειο*, κάπου τέσσερα μέτρα επί πέντε, με πολύ παχιούς τοίχους. Περνούσαμε πολλές ώρες εκεί, και όλες οι οικογένειες μαζί προσπάθησαν να το κάνουν να μοιάζει πιο πολύ με δωμάτιο. Το άσπρισαν*, το έστρωσαν με παλιά χαλιά (για να ζεστάνει κιόλας λίγο), έβαλαν γύρω-γύρω στους τοίχους μαξιλάρια* για να καθόμαστε κι ένα παλιό, στενό κρεβάτι για να κοιμούνται τα πιο μικρά παιδιά. Σιγά-σιγά, μπήκαν και δύο μεγάλα μπουκάλια με νερό στη γωνία, ένα καλάθι με παιχνίδια, ακόμα και δυο-τρία βιβλία για να μας διαβάζουν στο φως του μικρού κεριού.

Έκανε κρύο στο καταφύγιο, και με το φόβο που είχαμε κρυώναμε ακόμα πιο πολύ. Πιο πολύ απ' όλους

έτρεμα* εγώ – όχι από το κρύο, ούτε από το σκοτάδι· από το θόρυβο που έκαναν τα αεροπλάνα, οι βόμβες και, μερικές φορές, η βροχή. Μια τέτοια νύχτα, όταν κανένας και τίποτα δεν μπορούσε να με παρηγορήσει, * ήρθε κοντά μου εκείνος.

«Έλα δω, εσύ», είπε. «Ξέρεις να μας πεις κανένα τραγούδι;»
«Ναι», ψιθύρισα. Τα δόντια μου έπαψαν* να χτυπούν. Ακούμπησα πάνω του κι άρχισα να τραγουδώ, το ένα μετά το άλλο, όλα τα τραγούδια της γιαγιάς μου.

«Ραμόνα, θυμήσου πάλι τα παλιά...»

«Αμαπόλα, γλυκιά μου Μεζικάνα...»

Τον έλεγαν Τζώρτζη. Ήταν ψηλός, πολύ ψηλός. Όμορφος, πολύ όμορφος. Και ξαφνικά, ήταν δικός μου, ο πιο δικός μου άνθρωπος μέσα στη νύχτα. Αν συνέχισαν να σφυρίζουν οι βόμβες, αν ακούγονταν ακόμα αεροπλάνα, αν έκανε ακόμα κρύο – τίποτα δε θυμάμαι άλλο από

εκείνη τη νύχτα. Υπήρχε μόνο η Αμαπόλα και η Ραμόνα, ο Τζώρτζης, το χαμόγελό του.

Αυτό ήταν. Από εκείνη τη νύχτα και για πολλούς μήνες μετά ήμουν αφηρημένη. Ώρες ολόκληρες καθόμουν κάτω απ' το μεγάλο δέντρο, στον κήπο, τρώγοντας τα νύχια* μου.

«Το παιδί είναι φοβισμένο», έλεγε ο πατέρας μου.

Μα εγώ περίμενα να γυρίσει από τη δουλειά του ο Τζώρτζης για να μου πει καλημέρα.

«Πότε θα ξαναγίνει βομβαρδισμός;» ρωτούσα τη μητέρα μου.

«Σώπα, παιδί μου, δε θα γίνει», με καθησύχαζε* εκείνη, κι εγώ μέσα μου παρακαλούσα να μου πει: σήμερα.

Ναι, ήταν έρωτας.

Έφυγε για το Παρίσι μετά τον πόλεμο, κι εγώ, μεγαλώνοντας, τον ξέχασα. Θυμόμουν μόνο, με κάποια ντροπή και αμηχανία*, τη λαχτάρα* μου, εκείνο τον χειμώνα, να ξαναγίνει βομβαρδισμός για να ξαναπάμε στο καταφύγιο και να με ξαναπάρει ο Τζώρτζης στην αγκαλιά του.

Όταν τον ξαναείδα, χρόνια μετά, ήταν ένας κοινός άνθρωπος, μάλλον χοντρός. Μιλούσε πολύ και με πολλή περηφάνια για τον εαυτό του – κι έφυγα απ' την παρέα βιαστικά, πριν μου χαλάσει την εικόνα του άλλου Τζώρτζη, εκείνου που είχα ερωτευτεί.

έστρωσαν με χαλιά σκέπασαν το πάτωμα με χαλιά·

Τι χρειάζεται το κεφάλι

Τον θείο μου τον Αριστείδη δεν τον θυμάμαι καθόλου. Πέθανε όταν ήμουν πολύ μικρή. Αλλά για πολλά χρόνια, όταν μαζευόμασταν στις μεγάλες γιορτές (Πάσχα, Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά) όλη η οικογένεια, η γιαγιά μου έλεγε ιστορίες του θείου Αριστείδη και γελούσαμε όλοι πολύ.

Ήταν καθηγητής. Αυστηρός. Διάβαζε, ώρες κλεισμένος στο γραφείο του, και δεν μιλούσε σχεδόν καθόλου. Καλός οικογενειάρχης, αγαπούσε με τον τρόπο του τη γυναίκα του και τους τέσσερις γιους του. Φορούσε γκριζο κοστούμι το χειμώνα και λευκό, λινό*, το καλοκαίρι. Γύριζε από το σχολείο στο σπίτι πάντα την ίδια ώρα, στις δύο και μισή το μεσημέρι, διαβάζοντας στο δρόμο την εφημερίδα του ή αφηρημένος, στον κόσμο του, ώσπου σκόνταφτε* σε κάποιον περαστικό* ή στην κολώνα* της γωνίας. «Με συγχωρείτε», έλεγε, πάντα το ίδιο ευγενικά.

Ο θείος Αριστείδης, όπως όλη η οικογένεια της γιαγιάς, ήταν από τη Μικρά Ασία Κρατώντας την παράδοση* της οικογένειας, έδωσε στους γιους του ονόματα ελληνικά: Κίμωνας, Πλάτωνας, Περικλής. Όταν γεννήθηκε ο τέταρτος γιος, η θεία Μυρσίνη επαναστάτησε*: «Ε, καιρός να βγάλω και το όνομα του πατέρα μου», είπε. Κι ο μικρότερος γιος βαφτίστηκε Μανώλης. «Τρεις Έλληνες κι ένας χριστιανός. Δεν πειράζει, καλά είναι», είπε ο θείος.

Αλλά όσο περνούσαν τα χρόνια, η διαφορά ανάμεσα στους Έλληνες και τον χριστιανό γινόταν όλο και πιο μεγάλη: φιλόσοφοι και θεωρητικοί οι Έλληνες, πρακτικός ο Μανώλης. Θέατρο και μουσείο ο Κίμωνας, γήπεδο* και πάλι γήπεδο ο Μανώλης. Στα 18 του έπαιζε ποδόσφαιρο με μια από τις καλύτερες ομάδες της Θεσσαλονίκης. «Γκολ», φώναζε μπαίνοντας στο σπίτι. «Τι φαί έχει; Πεινάω».

«Αχ, τι θα γίνει μ' αυτό το παιδί; Πώς θα ζήσει;», απελπιζόταν* η θεία Μυρσίνη.

Στα 19 του, ο Μανώλης δεν είχε τελειώσει ακόμα το σχολείο (ήταν μια ντροπή που βάραινε* πολύ το θείο Αριστείδη) αλλά ήταν τόσο καλός στο ποδόσφαιρο που τον διάλεξαν να παίξει σ' έναν σπουδαίο αγώνα. Το δήλωσε πολύ περήφανος στην οικογένεια.

«Έλα κι εσύ, βρε πατέρα, να με δεις», φώναξε με παράπονο. «Όλοι ξέρουν τι αξίζω*, και μόνο εσύ δεν ξέρεις τι αστέρι γιο έχεις. Έλα, σου λέω».

Ο θεός Αριστείδης τρώμαξε. Δεν είχε πάει ποτέ στη ζωή του σε γήπεδο. Στις μέρες που ακολούθησαν μιλούσε μόνο γι' αυτό: Όλος αυτός ο κόσμος, αυτή η φασαρία... και πώς να γυρίσει έπειτα από εκεί πάνω... Αλλά, πάλι, πώς θα το πάρει ο μικρός;

Τελικά, ο Πλάτωνας υποσχέθηκε να πάει μαζί του.

Όταν έφτασε η δύσκολη μέρα, φόρεσε το λινό κοστούμι, το ψάθινο* καπέλο, πήρε το μπαστούνι και, από συνήθεια, έβαλε και την εφημερίδα, διπλωμένη, στην τσέπη.

«Στο γήπεδο πάμε, όχι σε λουτρόπολη*», είπε ο Πλάτωνας. Ύστερα απ' αυτό, ο θεός Αριστείδης άλλαξε γραβάτα.

Έφτασαν στο γήπεδο λίγο πριν αρχίσει ο αγώνας και με κόπο βρήκαν τις θέσεις τους. Ο κόσμος τους κοίταζε με περιέργεια*. Το γήπεδο ήταν γεμάτο – φίσκα. Δεν έπεφτε καρφίτσα.

Κι άρχισε ο αγώνας. Γέρνοντας* μπροστά, με αγωνία, ο θεός Αριστείδης προσπαθούσε να καταλάβει τι συμβαίνει.

«Τουλάχιστον να μπορώ να μιλήσω για κάτι με τον αδελφό σου», εξήγησε στον Πλάτωνα.

Η ώρα περνούσε, και καμιά ομάδα δεν είχε βάλει γκολ. Ο κόσμος ανυπομονούσε*, φώναζε, τραγουδούσε, χτυπούσε ρυθμικά παλαμάκια, κι ο θεός Αριστείδης υπέφερε. Ξαφνικά, στα τελευταία 15 δευτερόλεπτα, όταν ο διαιτητής ήταν έτοιμος να σφυρίξει το τέλος του αγώνα, ο Μανώλης κατάφερε* να βάλει το ένα και μοναδικό

γκολ της ημέρας, κερδίζοντας το παιχνίδι για την Ελλάδα. Με μια κεφαλιά.

Σαν ένας άνθρωπος, όλο το γήπεδο σηκώθηκε όρθιο. Ο Μανώλης βρέθηκε στον αέρα, να χαιρετά κουνώντας τα χέρια του.

«Κα-μπου-ρί-δης, Κα-μπου-ρίδης!» φώναζε ενθουσιασμένο το πλήθος.

Και μέσα σε όλο αυτό το πανδαιμόνιο, ο θεός έσκυψε και τσίριξε* στο αυτί του Πλάτωνα:

«Κι εγώ αναρωτιόμουν* όλα αυτά τα χρόνια, βρε Πλάτωνα, τι το θέλει ο Μανώλης μας το κεφάλι!».

με κόπο με δυσκολία
φίσκα πολύ γεμάτο
δεν έπεφτε καρφίτσα δε χωρούσε κανένας άλλος
χτυπούσε παλαμάκια χτυπούσε τα χέρια του
κεφαλιά χτύπημα με το κεφάλι

Επισκέψεις

Ο θείος Βρασίδας έφτανε πάντα όταν δεν τον περίμενε κανένας, και πάντα βραδάκι. Το αμαξάκι* σταματούσε έξω απ' την πόρτα του κήπου (ο θείος Βρασίδας δεν συμπαθούσε τα ταξί), κι ο αμαξάς* κατέβαινε απ' τη θέση του, βοηθούσε το θείο να κατεβεί, κατέβαζε δυο τσάντες και μια βαλίτσα, και τελευταία κατέβαζε τη φοβισμένη θεία Πηνελόπη και την ακουμπούσε δίπλα στη βαλίτσα.

Εμείς, τα τρία παιδιά, τα παρακολουθούσαμε όλα από το παράθυρο, κρυμμένα πίσω από τις κουρτίνες. Ο θείος πλήρωνε τον αμαξά και μετρούσε με το δάχτυλο (ένα, δύο, τρία) τις τσάντες και τη βαλίτσα. Αμέσως μετά, ένας από μας έτρεχε να ειδοποιήσει* τους μεγάλους: «Ο θείος Βρασίδας!».

«Ωχ, Παναγιά μου, πάλι τα ίδια!» έλεγε η γιαγιά και μάζευε το πλεκτό* της.

«Γιατί δε μας ειδοποιεί ο χριστιανός;» αναστέναζε η θεία Σοφία.

«Ροζαλία, βάλε να μαγειρέψεις για το βράδυ το κοτόπουλο

που πήραμε για αύριο», έδινε τις πρώτες βιαστικές οδηγίες η μητέρα μου.

Στο μεταξύ, ο θείος Βρασίδας είχε χτυπήσει το κουδούνι και χτυπούσε την σιδερένια πόρτα με το μαστούλι του, φωνάζοντας «Επισκέψεις, επισκέψεις!».

«Καλώς τους, καλώς τους», φώναζε η μαμά τρέχοντας ν' ανοίξει την πόρτα, κι αγκάλιαζε τη φοβισμένη θεία Πηνελόπη και τη φιλούσε. «Περάστε, περάστε».

Και ο θείος κι η θεία έμπαιναν στο σπίτι.

Εμείς οι τρεις περιμέναμε αραδιασμένοι δίπλα στην πόρτα να μας επιθεωρήσει.

«Είστε καλά παιδιά;» ρωτούσε, «Τρώτε το φαγητό σας; Δημήτρη, είσαι ήσυχος;» Δεν περίμενε να του απαντήσουμε – άλλωστε δεν μπορούσαμε, θα μας έπιαναν τα γέλια.

«Τα ζώα δεν πρέπει να μπαίνουν στο σπίτι» συνέχιζε γουρλώνοντας* τα μάτια του και δείχνοντας με το μαστούλι του τον μαύρο, βελούδινο γάτο μας, το Δαφνομήλη. Ο Δαφνομήλης έτρεχε να κρυφτεί κάτω από την πολυθρόνα της γιαγιάς.

«Έλα, βρε Βρασίδα, άσ' το ήσυχο το γατί», έλεγε η γιαγιά. «Κάτσε λίγο να ξεκουραστείς απ' το δρόμο. Να πιούμε κι έναν καφέ».

«Μην κάνετε φασαρίες», έλεγε πάντα ο θείος και πήγαινε πάντα να καθίσει στην πολυθρόνα της γιαγιάς.

«Όχι εκεί, είναι η δική μου θέση», έλεγε η γιαγιά, κι ο θείος Βρασίδας καθόταν στην πολυθρόνα δίπλα στο παράθυρο.

«Μην κάνετε φασαρίες», ξανάλεγε «δεν έχουμε καιρό αυτή τη φορά. Θα μείνουμε πολύ λίγο».

Μα η μητέρα μου και η θεία Σοφία, που ήξεραν καλά τι σήμαινε το «πολύ λίγο» του θείου Βρασίδα, έδιναν κιόλας οδηγίες:

«Κορίτσια, βοηθήστε τη Ροζαλία να ετοιμάσει το δωμάτιό σας για το θείο και τη θεία. Σήμερα θα κοιμηθείτε μαζί με το Δημήτρη, στρωματσάδα*, στο γραφείο».

«Μαμά, δεν κάνεις λίγη παρέα στο θείο ώσπου να ετοιμάσουμε εμείς με τη θεία Πηνελόπη τον καφέ;».

Και οι δυο αδερφές εξαφανίζονταν* μαζί με τη φοβισμένη θεία Πηνελόπη στην κουζίνα.

Όλα αυτά συνέβαιναν το καλοκαίρι, στο σπίτι της γιαγιάς, στην Κηφισιά. Ήταν χαρούμενα καλοκαίρια. Και τώρα που τα θυμάμαι, νομίζω πως δε θα είχαν την ίδια γεύση χωρίς τις επισκέψεις του θείου.

Το πρώτο βράδυ, μ' άρεσε να παρακολουθώ τη φοβισμένη θεία Πηνελόπη που τακτοποιούσε το δωμάτιό τους. Πρώτα άνοιγε τη βαλίτσα. Έβγαζε από μέσα:

τις μεταξωτές πιτζάμες του θείου που τις άπλωνε πάνω στο κρεβάτι

ένα κουστούμι, λινό, που το κρέμαγε με προσοχή στη ντουλάπα

δύο πουκάμισα, που τα ξεδίπλωνε* και τα κρέμαγε στη ντουλάπα

μια ρόμπα, που τη φορούσε στην πλάτη μιας καρέκλας
ένα ζευγάρι παντόφλες*, που τις έβαζε δίπλα στο κρεβάτι,

από τη μεριά του παράθυρου
τα ξυριστικά του θείου, που τα ακουμπούσε στο τραπέζι, δίπλα στο ρολόι
εσώρουχα και κάλτσες, που τα μέτραγε και τα ξανάβαζε στη βαλίτσα πριν την κλείσει.

Έπειτα άνοιγε τη δική της τσάντα. Έβγαζε από μέσα ένα φόρεμα, που το τίναζε* βιαστικά και το κρέμαγε στη ντουλάπα, και το νυχτικό της, που το ακουμπούσε διπλωμένο πάνω στο μαξιλάρι της, κι έπειτα έκλεινε την τσάντα χωρίς να βγάλει τίποτα άλλο. Η τρίτη τσάντα είχε το πλεκτό* της. Το 'παιρνε, και κατεβαίναμε μαζί στην τραπεζαρία.

«Δυο πουκάμισα, ένα κουστούμι», ψιθύριζα κρυφά στη γιαγιά, φιλώντας την κοντά στο αυτί.

«Πω, πω! Κουστούμι!» μουρμούριζε απελπισμένη.
«Τουλάχιστον* δέκα μέρες, και βλέπουμε».

Κάθε πρωί, πριν καθίσουμε στο τραπέζι για πρωινό, ο θείος μας επιθεωρούσε*.

«Να δω τα νύχια σας», φώναζε. «Είναι καθαρά; Και δεν πιστεύω να 'χει πιάσει κανείς το γάτο; Ε; Και τι φασαρία ήταν αυτή στο δωμάτιό σας; Ύπνος είναι αυτός ή πόλεμος;»

«Στο δωμάτιο κοιμόσαστε εσείς, θείε. Εμείς είμαστε στο γραφείο», είπε μια φορά ο Δημήτρης.

«Σιωπή, αγενέστατε!» φώναζε ο θείος Βρασίδας. «Πού είναι ο πατέρας σου να σ' ακούσει πώς μιλάς;».

Ο πατέρας του Δημήτρη, όπως κι ο δικός μου, ήταν στην Αθήνα. Έρχονταν στην Κηφισιά κάθε Σάββατο

βράδυ και ξανάφευγαν τη Δευτέρα το πρωί για να πάνε στη δουλειά τους.

«Ορίστε κατάσταση!» ούρλιαζε* ο θείος θυμωμένος. «Λείπουν οι πατεράδες τους και θα γκρεμίσουν* το σπίτι!»

Το θείο Βρασίδα δεν τον αγαπούσε κανείς. Είχε πολύ δυνατή φωνή. Είχε πολύ βαριά βήματα, κι ακούγονταν σ' όλο το σπίτι. Μισούσε τον Δαφνομήλη. Και είχε γνώμη για όλα, από τα λουλούδια της γιαγιάς ως τη σούπα αυγολέμονο της Ροζαλίας, κι από τη ζωγραφική που άρεσε στη μητέρα μου – «Τι τον έφερες εδώ αυτόν τον πίνακα, Άρτεμις; Δεν βλέπεις πόσο άσχημος είναι;» – μέχρι την εξωτερική* πολιτική της Ελλάδας πριν είκοσι χρόνια. Μα όλοι προσπαθούσαμε να κάνουμε υπομονή, για χάρη* της φοβισμένης θείας Πηνελόπης που ήταν αδερφή της γιαγιάς.

Τις ελάχιστες φορές που δεν ήταν μπροστά ο άντρας της, η θεία Πηνελόπη δεν ήταν φοβισμένη. Τα μάτια της ήταν γελαστά. Έλεγε ιστορίες από τα παιδικά της χρόνια που μας διασκέδαζαν πολύ. Και μια φορά ζήτησε και κάτι για τον εαυτό της. «Πες στη Ροζαλία να μου κάνει ένα καφεδάκι, βρε Άρτεμις», είπε, «με λίγη ζάχαρη». Μα μπροστά στο θείο δε μιλούσε σχεδόν ποτέ, κι όταν μιλούσε ψιθύριζε.

Μια μόνον φορά ύψωσε τη φωνή στον άντρα της. Μιλούσαν με τη γιαγιά για το σπίτι τους στο Αϊβαλί. Ο θείος έλειπε για τον καθημερινό του περίπατο. Τον ακούσαμε όλοι που γύριζε. Πρώτα ακούσαμε το μαστούνι του και

τα παπούτσια του στις πλάκες της αυλής. Έπειτα ακούσαμε τη φωνή του στην είσοδο: «Ροζαλία, επέστρεψα. Φέρε μου αμέσως κρύο νερό κι ένα παγωμένο σύκο». Κι έπειτα μπήκε στο δωμάτιο.

«Πάλι για το Αϊβαλί μιλάτε εσείς οι δυο;» ρώτησε. «Δε βαρεθήκατε να λέτε τα ίδια και τα ίδια; Και τι ήταν πια αυτή η Μικρά Ασία; Ένας συνάδελφος*, που πήγε εκεί με τον ελληνικό στρατό, μου έλεγε...».

«Άκου να σου πω, Βρασίδα», είπε η φοβισμένη θεία Πηνελόπη, και τα μάτια της άστραφταν και δεν ψιθύριζε πια. «Άκου να σου πω. Ως εδώ και μη παρέκει. Για τη Μικρά Ασία δε σου έλεγε κανένας συνάδελφος, ούτε θα σου πει. Θα σου πούμε *εμείς*, που τη ζήσαμε».

Κι ο θείος κάθισε στην πολυθρόνα δίπλα στο παράθυρο και περίμενε το παγωμένο σύκο του.

«Ο θείος Βρασίδας πήγε να επισκεφτεί το Θεό», είπε η γιαγιά στη μικρή μου αδερφή, όταν έφτασαν τα νέα για τον ξαφνικό θάνατό του. Κι εκείνη δεν ρώτησε ποτέ θα γυρίσει. Ήξερε πως θ' αργήσει πολύ.

καλώσ' τους καλώς ορίσατε
αραδιασμένοι ο ένας δίπλα στον άλλον, στη σειρά
(θα κοιμηθείτε) στρωματσάδα στο πάτωμα
τα ξυριστικά ό,τι είναι σχετικό με το ξύρισμα
ως εδώ και μη παρέκει φτάνει πια!

Ανοιξιάτικο πρωινό με γάτα

Η Ζαχαρώ σιγοτραγουδούσε στην κουζίνα. Έπλενε το μικρό, ξύλινο, βαρέλι* που μας είχαν στείλει λίγες μέρες πριν από ένα χωριό, γεμάτο με τυρί φέτα. Η μητέρα μου είχε πάει δίπλα, στην κυρία Βασιλεία, κι έφτιαχναν μαζί μαρμελάδα πορτοκάλι. Εγώ καθόμουν στην αγαπημένη μου θέση, κάτω απ' το δέντρο, και ζωγράφιζα. Ήταν μια ζεστή, ανοιξιάτικη μέρα, από αυτές που κάνουν πιο καλές τις μαμάδες, πιο νόστιμο το φαγητό και πιο τεμπέλες τις γάτες.

Μια τέτοια τεμπέλα γάτα με μισόκλειστα μάτια και γκρίζα, γυαλιστερή* γούνα* ήταν ξαπλωμένη απέναντί μου. Τη ζωγράφισα, κι έπειτα άρχισα να ζωγραφίζω δέντρα και λουλούδια. Η Ζαχαρώ βγήκε απ' την κουζίνα κι έβαλε το βαρελάκι, ανοιχτό, στον ήλιο για να στεγνώσει. Σε λίγο, η γάτα, που είχε ζεσταθεί πολύ στον ήλιο, μπήκε στο σκοτάδι του βαρελιού για να δροσιστεί. Έπειτα βγήκε στο παράθυρο ο Στέλιος.

Ο Στέλιος ήταν γιος της κυρίας Βασιλείας, 6 χρόνων και πολύ άτακτος. Εγώ ήμουν πολύ άτακτη, πιο

μικρή και πολλές φορές – το ξέρω τώρα – το θύμα*.

«Ψιτ», μου φώναξε. «Έλα να σου πω».

Πήγα, υπάκουα*, κάτω απ' το παράθυρο.

«Θα μου κάνεις μια χάρη;» είπε ψιθυριστά.

«Ναι», έγνεψα* χωρίς να μιλώ.

«Βλέπεις εκείνο το βαρελάκι κοντά στην κουζίνα;»

«Είναι μέσα η γάτα».

«Το ξέρω. Το καπάκι* είναι δίπλα στη σκάλα. Σκέπασέ το, και δώσ' του μια κλωτσιά* να δούμε τι θα γίνει».

«Θα κυλήσει*».

«Να δούμε αν μπορεί να το σταματήσει η γάτα».

Θα πρέπει να ήταν πολύ τεμπέλα η γάτα ή πολύ κοιμισμένη, γιατί με άφησε να το σκεπάσω. Έπειτα το κλώτσησα, και περίμενα να δω τι θα γίνει. Άρχισε να κυλάει, πρώτα αργά και χωρίς θόρυβο, μετά πιο γρήγορα και με θόρυβο, και στο τέλος άρχισε να κατεβαίνει παφ-παφ-παφ τα σκαλάκια που πήγαιναν στο πλυσταριό*.

Ο Στέλιος ούρλιαζε* και γελούσε και κουνούσε τα χέρια του. Η γάτα νιαούριζε, τρομαγμένη. Η Ζαχαρώ βγήκε στην αυλή τρέχοντας και σκουπίζοντας τα χέρια στην ποδιά της. Φωνάζοντας *Παναγιά μου, τι γίνεται εδώ;* έτρεξε μέχρι τον τοίχο του πλυσταριού, όπου είχε σταματήσει το βαρέλι. Η γάτα νιαούριζε* γοερά*.

Στην πίσω πόρτα του σπιτιού της κυρίας Βασιλείας φάνηκαν οι δυο μαμάδες. Καβάλησαν αγέλαστες και αμίλητες τα κάγκελα* που χώριζαν τα δυο σπίτια και προχώρησαν ίσια προς το πλυσταριό.

«Στέλιο, κατέβα κάτω. Τώρα. Αμέσως!», φώναξε η κυρία Βασιλεία με την πλάτη της γυρισμένη στο παράθυρο.

«Ζαχαρώ, φέρε λίγο ωμό κιμά. Γρήγορα», είπε η μητέρα μου.

Πήγαν πολύ κοντά στο βαρέλι, και η κυρία Βασιλεία έσκυψε κι άρχισε να μιλά στη γάτα γλυκά, τραγουδιστά, χαϊδευτικά, όχι όπως μιλούσε στο Στέλιο.

«Τι είναι μωρό μ'; τι είναι κόρη μ';» ρώτησε. «Έλα, έλα, σώπα, εδώ είμαι. Τώρα, τώρα, τώρα, περίμενε να φέρει τον κιμά η Ζαχαρώ να δούμε τι θα γίνει. Έννοια σου εσύ, θα

σου τον συγυρίσω εγώ καλά το γιο μου. Ναι, ναι, σώπα».

Η γάτα σταμάτησε το θρήνο*. Όταν ακουγόταν μόνο ένα αχνό, παραπονεμένο *νιάου*, έβαλαν τον κιμά μπροστά στο βαρέλι, τραβήχτηκαν και οι δυο στο πλάι και το άνοιξαν με προσοχή. Η γάτα βγήκε με την ουρά στα σκέλια, κοίταξε γύρω της δισταχτικά και πήδηξε απ' το ανοιχτό παράθυρο μέσα στο πλυσταριό.

«Ας τον αφήσουμε εδώ τον κιμά», είπε η μητέρα μου. «Θα τον φάει αργότερα».

Η κυρία Βασιλεία αναστέναξε και γύρισε άγρια στον Στέλιο: «Πάμε σπίτι», είπε.

«Εγώ ήμουν στο δωμάτιό μου...», άρχισε ο Στέλιος.

«Στέλιο, πάψε», τσίριξε η κυρία Βασιλεία, όπως μόνον Μυτιληνιές μαμάδες μπορούν να τσιρίζουν. «Λες να μην ξέρω εγώ το γιο μου; Πάψε σου είπα!»

«Εσύ θα καθίσεις στην καρέκλα σου. Έτσι. Και δε θα κουνηθείς από δω αν δεν βγει η γάτα να φάει τον κιμά», μου είπε η μητέρα μου και, μαζί με τη Ζαχαρώ, μπήκαν στην κουζίνα.

Αυτή είναι η μόνη μαύρη σελίδα στη ζωή μου με τις γάτες.

αχνό πολύ πολύ σιγανό, μόλις που ακούγεται
μωρό μ', κόρη μ' μωρό μου, κόρη μου
θα σου τον συγυρίσω θα τον τιμωρήσω
Μυτιληνιές από τη Μυτιλήνη, από τη Λέσβο

Το απρόοπτο

Όταν μιλούσαμε για την οικογένεια Γεωργιάδη στη γειτονιά, τους λέγαμε «το απρόοπτο»* – ακριβώς γιατί δεν μπορούσες ποτέ να προβλέψεις* πότε και τι θα συμβεί στο σπίτι τους, στο πεζοδρόμιο* έξω από το σπίτι τους, ακόμα και στα γύρω σπίτια. Έμεναν δίπλα μας – έτσι τους ξέραμε καλύτερα, υποφέραμε* περισσότερο και κάποτε διασκεδάσαμε πιο πολύ από τους άλλους. Είχαν ένα παλιό διώροφο* σπίτι με μεγάλο κήπο, τρία μπαλκόνια και πολλά παράθυρα, που ήταν πάντα ανοιχτά και απ' όπου ακούγονταν πάντα φωνές ή δυνατή μουσική. Ένα σπίτι με πέντε παιδιά, τρεις γάτες και έναν σκύλο. Μεγάλωναν όλοι μαζί, χαρούμενα κι ελεύθερα σ' όλη τη γειτονιά. Έπαιζαν στο πεζοδρόμιο όλες τις ώρες, κρέμονταν* από τα δέντρα, τα πιο μικρά έκλαιγαν – κι η γειτονιά παραπονιόταν πως δεν υπάρχει ησυχία ούτε μέρα ούτε νύχτα.

Η μητέρα, η κυρία Αννίτα, μαγείρευε απ' το πρωί ως το βράδυ. Ήταν μια χαμογελαστή γυναίκα, ήσυχη θα 'λεγα, εκτός από τις σπάνιες, ευτυχώς, φορές που την

έπιανε υστερία. Πρέπει να ήταν ηρωίδα, γιατί ήταν η μόνη στην οικογένεια που δεν θύμιζε σίφουνα*.

Ο κύριος Κωνσταντίνος, ο πατέρας, είχε ένα μεγάλο κατάστημα στην οδό Ερμού. Δούλευε πολύ. Νομίζω «πολύ» είναι η λέξη που τον χαρακτήριζε. Φώναζε πολύ (από αυτόν πρέπει να πήραν όλα τα παιδιά τη δυνατή φωνή τους), έπαιζε πολύ τάβλι τις Κυριακές στο μπαλκόνι και τον άκουγε όλη η γειτονιά, μάλωνε πολύ τα παιδιά του, μα και τα αγαπούσε πολύ. Και κατά τις έντεκα το βράδυ πότιζε πολύ τον κήπο του και μαζί όσους απρόσεκτους περνούσαν από το πεζοδρόμιο εκείνη την ώρα.

«Πού βράχηκες* έτσι, παιδί μου;»

«Ε, το απρόοπτο...»

Το απρόοπτο χτυπούσε συνήθως στις πιο ακατάλληλες* ώρες. Τρεις το μεσημέρι (καλοκαίρι, όταν όλος ο κόσμος κοιμάται), χτυπούσε η πόρτα - κι ήταν ένας μικρός Γεωργιάδης:

«Ο αδερφός μου άφησε ανοιχτό το κλουβί κι έφυγε το καναρίνι μας. Μήπως το βρήκατε;»

Γύριζα από το σχολείο στις δύο, κουρασμένη και ιδρωμένη, κι έβλεπα ξαφνικά δυο παιδιά να παίζουν στον κήπο μας.

«Τι κάνετε εδώ, παιδιά; Γιατί δεν είστε στη δική σας αυλή;»

«Δε μας αφήνει ο Αντώνης κι οι φίλοι του να παίζουμε μαζί τους, κι η μαμά είπε να έρθουμε να παίζουμε εδώ μέχρι να γυρίσετε».

Ήταν φορές που μου 'ρχόταν να τα σκοτώσω.

Όταν μεγάλωσαν, και τα τρία από τα πέντε είχαν να μελετήσουν για το σχολειό τους, ησυχάσαμε λίγο. Έμαθε κι η κυρία Αννίτα να τηλεφωνά αντί να φωνάζει από τα παράθυρα κάθε φορά που χρειαζόταν ένα λεμόνι ή δυο-τρεις πατάτες για το φαγητό της. Αλλά, πάντα, σε κάθε σημαντική ημέρα της ζωής τους ή σε κάθε γιορτή, υπήρχε το απρόοπτο, που τελικά έδινε ενδιαφέρον* στη ζωή της γειτονιάς.

Όπως στο γάμο της μεγάλης τους κόρης, της Γιάννας, που παντρεύτηκε στα δεκαοχτώ της. Ο γάμος θα γινόταν στις έξι. Ήταν τρεις η ώρα και δεν είχε συμβεί απολύτως τίποτα. Δεν είχε χρειαστεί να πάμε τον μικρό στο νοσοκομείο για ράμματα*, όπως είχε συμβεί την Πρωτοχρονιά. Δεν είχαν ξεχάσει πού είχαν παρκάρει το αυτοκίνητό τους, για να το ψάχνουμε* όλοι μαζί, όπως έγινε όταν η Κατερίνα είχε χώσει ένα φασόλι στη μύτη της και έπρεπε να τρέξουμε στο γιατρό για να της το βγάλει. Ήταν όλα τόσο ήσυχα που αρχίσαμε να ανησυχούμε. Και τότε χτύπησε το κουδούνι.

«Το απρόοπτο!» φωνάξαμε όλοι μαζί, σχεδόν με χαρά.

Ήταν η κυρία Αννίτα, κατακόκκινη, τυλιγμένη* μέσα στο νυφικό της Γιάννας.

«Σώστε με!» φώναξε. «Δεν έχουμε ηλεκτρικό στο σπίτι, δεν ξέρω γιατί, και πρέπει να σιδερώσω ξανά το νυφικό. Κάθισε ο μικρός απάνω του και το 'χει κάνει χάλια. Κλαίει η άλλη στο σπίτι, δεν ξέρω τι να κάνω».

Βάλαμε το σίδερο στην πρίζα* και της δώσαμε λίγο νερό. «Να έρθει η Γιάννα να την ντύσουμε εδώ που έχει ησυχία;» ρώτησε.

Κι έτσι η Γιάννα ξεκίνησε νύφη για την εκκλησία από το σπίτι μας, μ' όλη τη γειτονιά να απορεί* κρεμασμένη στα παράθυρα.

Όταν έφυγαν όλα τα παιδιά από το σπίτι (τρία γιατί παντρεύτηκαν και δύο γιατί έφυγαν μετανάστες* στη Γερμανία), η κυρία Αννίτα μελαγχόλησε*. Και λίγα χρόνια αργότερα αρρώστησε με την καρδιά της. Ο κύριος Κωνσταντίνος έχασε τη μεγάλη του φωνή. Ήταν κάπου εβδομήντα χρονών πια, και πολύ ανήσυχος για τη γυναίκα του. Κάθε απόγευμα, κάθονταν κι οι δυο αμίλητοι και σκεφτικοί στις πολυθρόνες τους, στη βεράντα, και περίμεναν μια καλησπέρα και δυο κουβέντες από τους γείτονες. Η Γιάννα, που έμενε πιο κοντά από τ' άλλα παιδιά, τους φρόντιζε κι έκανε ό,τι μπορούσε για να μη στενοχωριέται η μητέρα της. Είχε πείσει* και τον πατέρα της να μην της λείι ποτέ κανένα άσκημο νέο.

«Το θυμάσαι πως δεν πρέπει να πεις τίποτα στη μαμά;» του είπε με πολλή έμφαση όταν πέθανε ο πιο αγαπημένος ξάδερφος της κυρίας Αννίτας, ο Δημήτρης.

Ο κύριος Κωνσταντίνος, που κάπου είχε αρχίσει να τα χάνει, εξήγησε την κατάσταση σ' όλη τη γειτονιά, κι όλοι του είπαμε πως έτσι πρέπει να γίνει, «έχει δίκιο η Γιάννα, να μη μάθει τίποτα η κυρία Αννίτα».

Μια μέρα όμως ήρθε ένα τηλεγράφημα, και ο

κύριος Κωνσταντίνος έβαλε τα γυαλιά του, το διάβασε κι άρχισε να κουνά το κεφάλι του.

«Η κόρη σου είναι τρελή», δήλωσε.

«Τι είναι, Κωνσταντίνε; Τι συμβαίνει; Πες μου, τι έπαθε η Γιάννα;» ανησύχησε η κυρία Αννίτα.

«Η Γιάννα δεν έπαθε τίποτα. Αλλά είναι τρελή».

«Γιατί;»

«Γιατί λέει και ξαναλέει να μη σου πω ότι πέθανε ο Δημήτρης για να μη στεναχωρηθείς. Γιατί να στεναχωρηθείς που πέθανε ο ξάδερφός σου, όταν εδώ γράφουν πως πέθανε ο αδερφός σου στο Παρίσι;»

Η κυρία Αννίτα λιποθύμησε*.

«Βοήθεια!» φώναξε ο κύριος Κωνσταντίνος από το παράθυρο.

Τηλεφωνήσαμε στην κόρη τους, τηλεφωνήσαμε και στο γιατρό τους. Μισή ώρα μετά, ήμασταν, όλοι μαζί, στο νοσοκομείο.

Αλλάξαμε σπίτι, φύγαμε από τη γειτονιά και χάσαμε και τους Γεωργιάδηδες. Στην αρχή τηλεφωνούσα κάπου-κάπου στη Γιάννα ή μας τηλεφωνούσε εκείνη και μαθαίναμε νέα τους. Κι έπειτα σχεδόν τους ξεχάσαμε.

Τους θυμήθηκα πάλι σήμερα, γιατί το πρωί, ύστερα από πολύν καιρό, είδα τον κύριο Κωνσταντίνο. Με το καπέλο του, με το μαστούνι του, πάντα πολύ προσεκτικά ντυμένο, αλλά λίγο πιο αδύνατο. Στεκόταν μπροστά σ' ένα κατάστημα και κοίταζε τη βιτρίνα με πολλή προσοχή. Ο καημένος νοσταλγεί τη δουλειά του, σκέφτηκα. Τον πλησίασα.

«Καλημέρα, κύριε Κωνσταντίνε», είπα. «Τι κάνετε;»

«Τρία νυχτικά*, δυο πιτζάμες, μια ρόμπα, κιλοτάκια* και τρία σουτιέν*», δήλωσε σοβαρά ο κύριος Κωνσταντίνος, κοιτάζοντας μακριά πίσω μου.

Το απρόοπτο...

μου 'ρχόταν να τα σκοτώσω ήθελα να τα σκοτώσω
είχε χάσει στη μύτη της είχε βάλει μέσα στη μύτη της
(είχε αρχίσει) να τα χάνει να χάνει το μυαλό του
δήλωσε είπε

Ημέρα γιορτής

Μιλούσα στο τηλέφωνο με μια φίλη μου, όταν άκουσα έναν παράξενο θόρυβο στο μπαλκόνι. Έκλεισα το τηλέφωνο βιαστικά, κι έτρεξα να δω τι συμβαίνει. Απίστευτο κι όμως αληθινό – στο μπαλκόνι μου, στον 5^ο όροφο, στο κέντρο της Αθήνας, η γάτα μου κυνηγούσε* μια κότα!

«Έλα δω, Μελένια», είπα «Εδώ. Άσε την κότα!»

Δε μ' άκουσε. Φώναξα για να τρομάξω τη γάτα, μα τρόμαξε η κότα και τα πράγματα έγιναν χειρότερα. Μπρος η κότα φτεροκοπώντας, πίσω η γάτα τρέχοντας, πιο πίσω εγώ σκύβοντας* για να πιάσω τη γάτα – φτάσαμε από τη μιαν άκρη του μπαλκονιού στην άλλη. Μόλις βρέθηκε στριμωγμένη* στη γωνία η κότα, φτεροκόπησε πάνω απ' τη γάτα και η σειρά άλλαξε. Τώρα βρισκόμασταν: η γάτα στη μια μεριά, εγώ στην άλλη και η κότα στη μέση. Παραμέρισα* για να περάσει η κότα και να μπω εγώ ανάμεσα σ' αυτήν και τη γάτα. Με κοίταξε με το 'να μάτι, αναποφάσιστη*, αλλά της όρμηξε η γάτα και φοβήθηκε κι έτρεξε, και βρέθηκαν πάλι κι οι δυο μπρο-

στά μου. Από τις τρεις μας, εγώ έκανα την πιο πολλή φασαρία. Έβριζα τη γάτα και της φώναζα ν' αφήσει ήσυχη την κότα, χτύπησα πάνω στη γωνιά του τραπεζιού και έκανα «ωχ, ωχ», κι έπειτα έπεσα και στα κάγκελα κι ακούστηκε ένας κούφιος* ήχος. Είναι και μεγάλο το μπαλκόνι μου, και το πήγαινε-έλα σ' αυτή τη στάση* άρχισε να με κουράζει. Τελικά, κατάφερα να πιάσω τη γάτα, κρατώντας την με την πλάτη της προς το μέρος μου για να μη με γρατσουνίσει*. Χτυπιόταν, κι η γούνα της φούντωσε* από το θυμό της κι είχε γίνει πολύ όμορφη – σχεδόν σαν γάτα Αγκύρας. Την πέταξα στο μικρό δωμάτιο, έκλεισα καλά την πόρτα, και γύρισα στο μπαλκόνι.

«Και τώρα οι δυο μας», είπα στην κότα. «Από πού ήρθες; Από τον 4^ο, αποκλείεται. Ή έπεσες από τον 6^ο ή ήρθες από δίπλα».

Πήγα να δω τι γίνεται στο μπαλκόνι του διπλανού διαμερίσματος. Η γειτόνισσά μου ήταν έξω και πότιζε τις γλάστρες της.

«Κυρία Λουκία! Καλημέρα. Μήπως χάσατε καμιά κότα;», ρώτησα κι αμέσως σκέφτηκα *τώρα θα με πάρει για τρελή*. Χαμογέλασα γλυκά.

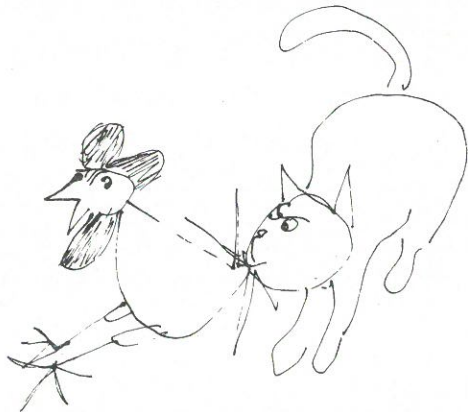
«Α, σε σας ήρθε;» είπε η κυρία Λουκία, χωρίς ιδιαίτερη ανησυχία. «Μου την έφεραν από την Άρτα. Τι να την κάνω εγώ, εδώ μέσα; Θα τη δώσω σε μια ξαδέρφη μου που μένει στο Μαρούσι κι έχει κήπο».

«Ευτυχώς που δεν την έφαγε η γάτα μου», είπα. «Περιμένετε ένα λεπτό, να σας τη φέρω».

Και πήγα να πιάσω την κότα. Χωρίς τη γάτα, ήταν πολύ εύκολη υπόθεση. Έσκυψα, τη μάζεψα από τη γλάστρα με το γεράνι που είχε κουρνιαστεί* και γύρισα στην κυρία Λουκία.

«Ορίστε, κυρία Λουκία», είπα κρατώντας την κότα μετέωρη* πάνω από το θαμπό* τζάμι που χώριζε το μπαλκόνι της από το δικό μου. Η κυρία Λουκία δεν ήταν εκεί.

«Κυρία Λουκία!» φώναξα, αρχίζοντας να χάνω την υπομονή μου.

Βγήκε πάλι στο μπαλκόνι, σκουπίζοντας τα χέρια της.

«Ξέρετε τι σκέφτηκα;» είπε. «Δεν μου την κρατάτε ως το απόγευμα που θα έρθουν να την πάρουν; Κοιτάξτε, μόλις καθάρισα το μπαλκόνι μου. Μη μου το λερώσει*».

«Μα τι λέτε τώρα;» άρχισα. «Πάρτε την κότα, σας παρακαλώ, δική σας είναι...»

Η κυρία Λουκία έκανε πως δεν άκουσε. «Ευχαριστώ πολύ», φώναξε και μπήκε πάλι μέσα στο σπίτι της.

Θύμωσα πολύ. «Αν είναι δυνατόν! Μα τρελάθηκε ο κόσμος;» φώναξα.

Και μουρμουρίζοντας θυμωμένη ξεκίνησα να πάω την κότα στην κυρία Λουκία από την πόρτα, αφού δεν την δέχτηκε από το μπαλκόνι.

Έβαλα την κότα κάτω απ' την αριστερή μασχάλη* μου, κρατώντας την γερά και με το αριστερό χέρι – για να μου μείνει ένα χέρι ελεύθερο και να κινούμαι πιο εύκολα. Δεν της άρεσε. «Κο, κο, κο», έκανε. «Κάτσε καλά κι εσύ», τη μάλωσα. Μπήκα στο καθιστικό, έκλεισα τη μπαλκονόπορτα, και προχώρησα με μεγάλα βήματα για την εξώπορτα. «Άκου να κρατήσω την κότα ως το απόγευμα», μουρμούρισα. «Δεν είναι πράγματα αυτά!» φώναξα ανοίγοντας την πόρτα. «Είναι τρελός ο κόσμος!» τσίριξα έξαλλη, και βρόντηξα* την πόρτα με δύναμη και βρέθηκα κλειδωμένη έξω απ' το σπίτι μου, μ' ένα κοτόπουλο κάτω απ' τη μασχάλη.

Ήταν 26 Οκτωβρίου κι είχα τη γιορτή μου, και σε δυο, το πολύ τρεις ώρες είχα τραπέζι όλη την οικογένεια.

*φτεροκοπώντας χτυπώντας τα φτερά της
είχα τραπέζι είχα καλέσει για φαγητό*

Απόγευμα με βροχή

Μέναμε εκείνον τον καιρό, η κόρη μου κι εγώ, με την Έλλη και τον Γιάννη. Ήταν μια εποχή με πολλή αγάπη και πολύ γέλιο. Το σπίτι τους ήταν μεγάλο. Εκτός από τα τρία υπνοδωμάτια, υπήρχε ένας άνετος συνεχόμενος* χώρος: τραπεζαρία, καθιστικό κι ένα γραφείο που έκλεινε με μια συρόμενη* πόρτα. Ζούσαμε χωρίς να ενοχλούμε* ο ένας τον άλλον. Τις σπάνιες φορές που τύχαινε να έχουμε δουλειά στο σπίτι την ίδια ώρα, αποφασίζαμε από πριν: «Πήγαινε εσύ στο γραφείο, κι εγώ θα γράψω στο τραπέζι της τραπεζαρίας».

Έτσι έγινε κι εκείνη τη μέρα. Ο Γιάννης περίμενε το λογιστή* του για να κάνουν τους λογαριασμούς του μήνα. Εγώ είχα υποσχεθεί να βοηθήσω το γιο μιας φίλης, τον Νίκο, που ήταν κουφός*, στα αγγλικά, κι έπειτα περίμενα τον ενοικιαστή μιας γριάς θείας που μου έφερνε εμένα το ενοίκιο. Η Έλλη, που γύρισε κουρασμένη από τη δουλειά της, είχε μόλις κάνει μπάνιο και τύλιγε τα μαλλιά της. Η κόρη μου διάβαζε στο δωμάτιό της. «Μείνε εσύ που περιμένεις πιο πολύν κόσμο στο καθιστικό»,

είπε ο Γιάννης, «κι εγώ με το λογιστή θα δουλέψω στο γραφείο».

Η φίλη μου κι ο Νίκος ήρθαν στην ώρα τους, κάναμε μάθημα με τον Νίκο κι έφυγαν. Έπειτα κάθισα στον καναπέ και ήπια ένα τσάι, κι απέναντι μου, στην πολυθρόνα, ο Γιάννης έπινε κονιάκ περιμένοντας ακόμα το λογιστή. Περνούσε η ώρα και κανείς δεν φαινόταν.

«Φταίει η βροχή», είπε ο Γιάννης - κι έτσι θα ήταν, γιατί έβρεχε πραγματικά πολύ.

Επιτέλους, ύστερα από μισή ώρα, χτύπησε το κουδούνι. Ο Γιάννης πήγε ν' ανοίξει κι εγώ πήγα στην κουζίνα το φλιτζάνι μου. Γυρίζοντας, βρήκα το Γιάννη κι έναν άγνωστο* να χαμογελούν ο ένας στον άλλον, όρθιοι, πίσω απ' την πόρτα.

«Καλησπέρα», είπα χαμογελώντας κι εγώ.

«Καλησπέρα», χαμογέλασε κι ο άγνωστος, και κοίταξα το Γιάννη κι αναρωτήθηκα γιατί δεν πήγαιναν στο γραφείο. Ο Γιάννης σήκωσε ελαφρά τους ώμους* του.

«Βρέχει πολύ», είπα. «Να πάρω την ομπρέλα σας;» Και πηγαίνοντας προς το μπάνιο, έκανα νόημα στην κόρη μου να ειδοποιήσει την Έλλη.

(Εδώ πρέπει να εξηγήσω κάτι. Εκείνη την παράξενη εποχή, το φθινόπωρο του '75, το σπίτι μας ήταν και γραφείο μιας επιτροπής καθηγητών που προσπαθούσε να λύσει κάποια προβλήματα του κλάδου*. Μας τηλεφωνούσαν ή έρχονταν στο σπίτι ένα σωρό άνθρωποι - δεν τους ξέραμε όλοι όλους).

«Εντάξει», είπα αμήχανα γυρίζοντας.

Πίσω μου, στο διάδρομο, η Έλλη ψιθύρισε «Όχι, δεν τον ξέρω, δεν είναι για μένα», κι έφυγε. Μπροστά μου ο Γιάννης κι ο άγνωστος, στην ίδια θέση, όρθιοι, μου χαμογελούσαν.

«Τι συμβαίνει;», ρώτησα με τα μάτια τον Γιάννη, και κρυφά, με το ένα δάχτυλο, έδειξα το γραφείο. «Όχι», μου απάντησε βουβά* ο Γιάννης, κι έδειξε με τον ίδιο τρόπο την τραπεζαρία. Ήταν σαν να λέγαμε ο ένας στον άλλο: «Είναι για σένα», «Όχι, για σένα είναι». Τελικά, ο άνθρωπος αποφάσισε να μιλήσει.
«Με συγχωρείτε... Αντωνίου. Σας έφερα το ενοίκιο».

«Μα βέβαια, κύριε Αντωνίου, τι κάνετε;» είπα χαρούμενα. «Περάστε».

Κάθισε στην πολυθρόνα και με κοίταξε διασκεδάζοντας*.

«Με ξεχάσατε, ε;» με ρώτησε.

«Μα τι λέτε;», είπα. «Δε σας ξεχάσα. Απλώς, δεν σας θυμάμαι».

Ο Γιάννης έπεσε στον καναπέ χαϊδεύοντας* το μουστάκι του. Στο διάδρομο που οδηγούσε στα πίσω δωμάτια, έξω απ' το καθιστικό, ακούστηκε το πνιχτό* γέλιο της Έλλης κι ένας βαθύς αναστεναγμός της κόρης μου. Ο κ. Αντωνίου έστριψε το κεφάλι του και τις είδε, δίπλα-δίπλα, ακουμπισμένες στον τοίχο, τη μια με πιτζάμες και ρολά στα μαλλιά, και την άλλη ξυπόλυτη*. Αποφάσισα να εξηγήσω, πριν βγάλει βιαστικά συμπεράσματα*.

«Εεε...», είπα χαμογελώντας πάντα, «κοιτάζτε, είμαι λίγο ζαλισμένη*. Ήταν πολύ δύσκολη μέρα σήμερα. Το πρωί ένας καθηγητής έδωσε την παραίτησή* του από την επιτροπή, τηλεφωνικά, στην κόρη μου... κι έπρεπε να τον βρω να του μιλήσω... τώρα μόλις τέλειωσα μάθημα αγγλικών μ' έναν κουφό...».

«Μάλιστα...», είπε ο κ. Αντωνίου, λίγο διστακτικά*, και κοίταξε με ενδιαφέρον την κόρη μου, που εκείνη την εποχή ήταν ένα μικρό τέρας 11 χρονών. «Μάλιστα».

Και αλλάζοντας τόνο, «Για να σας δώσω και το νοίκι, να μην το ξεχάσουμε...»

«Ευχαριστώ», είπα παίρνοντας τον φάκελο. «Σας έχω έτοιμη και την απόδειξη. Ορίστε. Να σας φτιάξω έναν

καφέ; Ένα σοκολατάκι;» Και του πρόσφερα το μπολ με τα κουλουράκια.

«Ευχαριστώ», είπε ο κ. Αντωνίου. Έπεσε μια μικρή σιωπή. «Ξέρετε μόλις τελείωσα την Ιατρική», είπε ξαφνικά. «Ααα, μπράβο», απάντησα ενθουσιασμένη. «Τι κλάδο* σκέφτεστε ν' ακολουθήσετε; Παιδιατρική; Χειρουργική;» «Ψυχιατρική».

Το είπε, και μας κοίταξε έναν - έναν πολύ σοβαρά.

Η κόρη μου αναστέναζε πάλι.

«Σ' το είπα, βρε μάνα», ψιθύρισε, αρκετά δυνατά για να την ακούμε όλοι. «Σου το είπα τόσες φορές, μην προσπαθείς να εξηγήσεις. Τα κάνεις θάλασσα. Τι το 'θελες τώρα εκείνο το μάθημα με τον κουφό; Μπερδεύτηκε* ο άνθρωπος».

«Ααα... σταμάτησε κι η βροχή», είπε ο κ. Αντωνίου και σηκώθηκε. «Καλύτερα να φύγω πριν ξαναρχίσει. Ε... την ομπρέλα μου...».

Κι έπειτα, στο τέλος του μηνός, πήρα ένα τηλεφώνημα.

«Γεια σας, κυρία Δημητρά. Αντωνίου εδώ. Μπορείτε να μου δώσετε έναν αριθμό λογαριασμού, παρακαλώ; Πιστεύω πως είναι πιο εύκολο για όλους να καταθέτω* το νοίκιο στην τράπεζα», είπε με βελούδινη ευγένεια.

τύλιγε τα μαλλιά της έβαζε τα μαλλιά της σε ρολά
προβλήματα του κλάδου επαγγελματικά προβλήματα
ένα σωρό άνθρωποι πάρα πολλοί άνθρωποι
τα κάνεις θάλασσα μπερδεύεις την κατάσταση

Χωρίς τίτλο

(Γιατί τι τίτλο να δώσεις σ' αυτή την ιστορία;)

Μόλις είχα μπει στο σπίτι όταν χτύπησε το τηλέφωνο.

«Επιτέλους, σε βρήκα. Που ήσουν;», φώναξε η ξαδέρφη μου μέσα στ' αυτί μου. «Πάρε ένα ταξί κι έλα αμέσως! Ξέχασα τη Χριστίνα σ' ένα ταξί...»

«Μα... τι;»

«Ξέχασα την κόρη μου στο ταξί. Έλα αμέσως».

Ζαλισμένη* από μια τέτοια ανακοίνωση*, άρπαξα την τσάντα μου κι έφυγα τρέχοντας. Η Όλγα με περίμενε έξω από την πολυκατοικία της. Το πρόσωπό της ήταν κατακόκκινο και τα μάτια της μάτια τρελού.

«Μείνε εσύ εδώ», είπε βιαστικά, «κι εγώ πάω στην Αστυνομία».

«Ένα λεπτό, βρε Όλγα, τι θα κάνω εδώ;».

«Θα περιμένεις μήπως γυρίσει ο ταξιτζής με το παιδί».

«Ο Περικλής;»

«Επάνω είναι. Και δε θέλω να το πάρει είδηση. Θα με σκοτώσει».

«Πού πας; Μη φεύγεις. Πότε... θέλω να πώ τι ώρα την

ξέχασες τη Χριστίνα;»

«Πριν», κοίταξε το ρολόι της, «25 λεπτά ακριβώς. Γυρίζαμε από της μητέρας μου. Βγήκα από το ταξί και ξέχασα να πάρω το πορτ-μπεμπέ*. Κοίτα, δεν έχω καιρό για τέτοια. Πρέπει να πάω στην αστυνομία, και πρέπει να βρίσκεται κι εδώ κάποιος». Άρχισε να τρέχει.

«Στάσου, Όλγα. Πού είναι η Αστυνομία; Μπορεί να σε ...»

«Τέταρτο στενό δεξιά», φώναξε κουνώντας το χέρι της.

Άρχισα να περπατάω πάνω-κάτω στο πεζοδρόμιο, ανήσυχη και ζαλισμένη. Κάπου δέκα λεπτά αργότερα, ένα ταξί σταμάτησε απότομα μπροστά στην πολυκατοικία κι ένας πολύ θυμωμένος ταξιτζής βγήκε βιαστικά και

πήγε προς την πόρτα. Στάθηκε διστακτικά* μπροστά στα κουδούνια, έπειτα άπλωσε τα χέρια του και κοίταξε προς τον ουρανό, σαν να 'λεγε «γιατί μου το'κανες αυτό, Θεέ μου», και χτύπησε με δύναμη το κούτελό* του με το δεξί του χέρι. Μουρμούριζε, αλλά δεν άκουγα τι έλεγε γιατί είχα πάει δίπλα στο ταξί.

Στο πίσω κάθισμα, μέσα στο καλάθι της, η Χριστινούλα χτυπούσε τα πόδια της στον αέρα και πιπίλαγε* το δάχτυλό της.

«Συγγνώμη», φώναξα.

Δε με άκουσε. Έτρεξα κοντά του για να αποφύγω* την καταστροφή.

«Συγγνώμη», ξαναείπα, «εεε... το μωρό...εγώ...» Πραγματικά δεν ήξερα τι να εξηγήσω. Ευτυχώς, δε χρειάστηκε.

«Εσύ, τι εσύ;» ούρλιαξε, κι άρχισε να χτυπιέται. «Ετσι φεύγουν κι αφήνουν το μωρό μέσα στο ταξί; Και δε μου λες, αν δεν θυμόμουν εγώ πού σε άφησα, κι αν δεν το 'φερνα, τι θα 'κανες;»

«Συγγνώμη», ψιθύρισα κατακόκκινη και λίγο φοβισμένη. «Με συγχωρείτε, αλλά...»

«Τι συγγνώμη, κυρά μου; Το πλεχτό σου θυμήθηκες να το πάρεις, το παιδί σου δεν το θυμήθηκες;»

Ξαφνικά, είδα όλη τη σκηνή μπροστά μου: την Όλγα (που εκείνη την εποχή την είχε πιάσει μια μανία και έπλεκε συνέχεια και παντού) να πλέκει* μεσ' στο ταξί μετρώντας ψιθυριστά για να μη χάσει το σχέδιο· τη Χριστίνα να κοιμάται στο καλάθι της δίπλα της· φαντάστηκα τον οδηγό να ρωτά «εδώ είμαστε;». Αναστέναξα.

«Συγγνώμη», είπα για τέταρτη φορά, «έχετε δίκιο. Αλλά δεν ήμουν εγώ... (και με έπιασε πανικός. Τι λέω τώρα; Έχει γούστο να μη μου δώσει το μωρό. Άρχισα να μιλάω βιαστικά)... θέλω να πω, είμαι η θεία της μικρής, κοιτάζτε με, η ξαδέερφη μου που το ξέχασε το παιδί είναι

κοντή, εγώ είμαι ψηλή. Και δεν ξέρω να πλέκω κιό-
λας...», πρόσθεσα* έτοιμη να βάλω τα κλάματα.

Τώρα, δεν ξέρω γιατί το είπα αυτό, αλλά η αμηχανία μου
τον έκανε τελικά να χαμηλώσει τον τόνο της φωνής του.

«Τι να σου πω;» είπε κουνώντας τα χέρια του. «Και πού
είναι τώρα η ξαδέρφη;»

«Πήγε στην Αστυνομία να ρωτήσει τι να κάνει, κι εγώ
έμεινα εδώ, μήπως έρθετε».

«Τι να κάνει; Να της πω εγώ τι να κάνει. Να πάει να τη
δει κάνας γιατρός».

Στο μεταξύ, άνοιξε το αυτοκίνητο και μου έδωσε
το πορτ-μπεμπέ. Η Χριστίνα μου γέλασε, χαρούμενη. Τη
χάιδεψα, και γύρισα στον ταξιτζή.

«Χίλια ευχαριστώ», είπα. Δεν ξέρω τι άλλο να σας πω,
ευχαριστώ πάρα πολύ.

Κούνησε το κεφάλι του, εξαντλημένος*. Αποφά-
σισα πως μπορούσα να λύσω μερικές απορίες μου, χωρίς
κίνδυνο*.

«Πώς το καταλάβατε;» ρώτησα, «Θέλω να πω, για το
μωρό. Το είδατε αμέσως;»

«Τι αμέσως, κοπέλα μου; Πρώτα πήγαμε παρέα μέχρι το
Μουσείο. Και μετά πήρα μια κούρσα για Κηφισιά. Κι εκεί,
στο Φάρο, η γυναίκα μου λέει 'Πολύ ήσυχος είναι ο γιος
σας. Να σας ζήσει. Πόσος είναι;' Κοιτάω πίσω – τρελά-
θηκα. Πιάνω πεζοδρόμιο. 'Κυρία μου', της λέω, 'θα σας
αφήσω εδώ να πάρετε ένα άλλο ταξί. Δεν είναι δικό μου το
παιδί, και πρέπει να δω τι θα κάνω'. Κατέβηκε η γυναίκα.

Τι να πει κι αυτή...»

«Να σας πληρώσω τουλάχιστον τα...», άρχισα, πολύ
αμήχανα.

«Τι να μου πληρώσεις, κυρά μου; Τι να μου πληρώσεις;
Τη σύγχυση*; Το 'τρέξιμο; Άσ' το καλύτερα».

Κοκκίνησα ακόμα περισσότερο. Προσπάθησα να χαμο-
γελάσω.

«Έχετε παιδιά εσείς;» τον ρώτησα.

«Ο γιος μου είναι στα δέκα, και η κόρη στα επτά και
πολύ χαϊδεμένη».

«Να ζήσουν», είπα, «Εύχομαι καλή πρόοδο. Και πάλι σας
ευχαριστώ. Πάρα πολύ. Και συγγν...».

«Εντάξει, εντάξει...», είπε. Καθόταν πια στο τιμόνι*.

«Να πεις στη μάνα της, θα τη σκότωνα τη γυναίκα μου
εγώ αν μου 'κανε κάτι τέτοιο».

Ήμασταν φίλοι πια – δεν υπήρχε αμφιβολία. Κούνησα το
κεφάλι μου, κούνησε το χέρι για να με χαιρετήσει και
ξεκίνησε.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή, φάνηκε κι ο Περικλής, πίσω
απ' την κλειστή πόρτα της πολυκατοικίας.

«Να 'τος κι ο μπαμπάς!» είπα στην Χριστίνα... «Πάμε να
τον δούμε και να μας δει, κι ο Θεός βοηθός».

«Τι κάνετε εσείς εδώ;» άρχισε ο Περικλής, προχωρώντας
προς το μέρος μας.

«Έλα, μπαμπά, να πάρεις την κόρη σου», τον διέκοψα
«Κοίτα, κοίτα χαρές που σου κάνει». Και του 'βαλα το
πορτ-μπεμπέ στην αγκαλιά του. «Φεύγω τρέχοντας», του

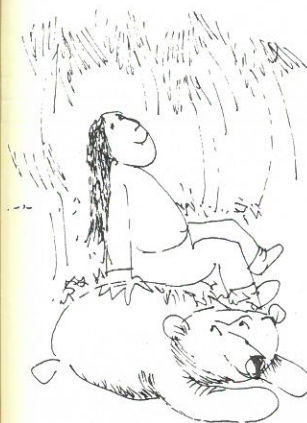
είπα. «Η Όλγα θα έρθει όπου να 'ναι. Γεια σου, Χριστινάκι», (φίλησα το χεράκι της Χριστίνας), «γεια σου κι εσένα, μπαμπά», φίλησα τον Περικλή στο μάγουλο. «Ταξί! Ταξί!»

«Είσαι τρελή», είπε ο Περικλής. «Δυο λεπτά δεν μπορείς να καθίσεις;»

Έπεσα στο κάθισμα εξαντλημένη.

«Τέταρτο στενό δεξιά, παρακαλώ», είπα, αναστέναξα κι έκλεισα τα μάτια μου.

να το πάρει είδηση να το μάθει
με έπιασε πανικός φοβήθηκα πολύ
έχει γούστο φαντάσου
να βάλω τα κλάματα να αρχίσω να κλαίω
κάνας κανέναν

Αλληλογραφία

8 Ιουλίου 1993

Αγαπητή κυρία Δημητρά,

Τι κάνετε; Σας θυμάμαι πολύ συχνά, και θυμάμαι και το σχολείο και όλους τους φίλους μου στην Ελλάδα.

Έχω καιρό να σας γράψω. Συγγνώμη. Τα νέα μου είναι λίγο παράξενα. Πήγα μια εκδρομή με την παρέα μου στο Κολοράντο πριν πέντε μήνες, για να περπατήσω λίγο μέσα στο δάσος και στα βουνά. Την πρώτη μέρα περπατήσαμε σχεδόν έξι ώρες, κι έπειτα γυρίσαμε στο ξενοδοχείο και φάγαμε σαν κτήνη* και κοιμηθήκαμε σαν ξεροί. Τη δεύτερη μέρα όμως, εγώ σηκώθηκα νωρίς. Περίμενα μισή ώρα να ξυπνήσουν κι οι άλλοι, κι έπειτα έφυγα μόνη μου για να μην χάσω το όμορφο πρωινό. Είχε πολύ ωραίο φως, κι ο ουρανός ήταν γαλάζιος, και περπατούσα μέσα στο δάσος βλέποντας ψηλά. Ξαφνικά σκόνταψα* σε έναν σωρό* από φύλλα ή μαλακό χώμα, αλλά δε σταμάτησα γιατί τραγουδούσα μέσα μου *Πέρα*

στους πέρα κάμπους που είναι οι ελιές και ήμουν πολύ ευ-
τυχισμένη. Συνέχισα το δρόμο μου, σκαρφαλώνοντας* το
μικρό σωρό. Κι αυτό ήταν το λάθος μου: Ο σωρός ήταν
μια μαλακιά, καφετιά αρκούδα, που την ξύπνησα και θύ-
μωσε πολύ.

Όταν με πήγαν στο νοσοκομείο οι φίλοι μου
ήμουν σε κακό χάλι. Τώρα όμως είμαι καλά, και οι για-
τροί εδώ (στο τρίτο νοσοκομείο που βρίσκομαι) λένε ότι
θα μου μείνει μόνο μια μικρή ουλή* στο πόδι.

Την άλλη Τρίτη, επιτέλους, γυρίζω σπίτι. Και το
άλλο εξάμηνο θα ξαναπάω στο Πανεπιστήμιο. Είμαι κα-
λά, μην ανησυχείτε.

Γράψτε μου νέα σας.

Με αγάπη,

Τερέζα

Υ.Γ. Η αρκούδα ήταν πολύ όμορφη. Την είδα από πολύ
κοντά.

φάγαμε σαν κτήνη φάγαμε πάρα πολύ
κοιμηθήκαμε σαν ξεροί κοιμηθήκαμε πολύ βαριά
ήμουν σε κακό χάλι βρισκόμουν σε κακή κατάσταση

Αγόρια και κορίτσια

1. Μοιράστε ρόλους:

Στο σπίτι του Θεμιστοκλή. Ο μπαμπάς, η μαμά, ο Θεμιστοκλής, η αδερφή του, ο παππούς, η θεία κ.λπ. μιλούν για την αταξία του.

2. Θυμάστε καμιά μεγάλη αταξία που κάνατε όταν ήσα-
σαν παιδιά;

Πρώτος έρωτας

1. Βρείτε πληροφορίες για τη ζωή στην Ελλάδα, την πε-
ρίοδο της κατοχής, μέσα από το διήγημα. (Κοιτάξτε
και στο διήγημα «Αγόρια και κορίτσια»).
2. Θυμάστε τον πρώτο σας έρωτα;

Τι χρειάζεται το κεφάλι

1. Μοιράστε ρόλους:

*Ο κ. Αριστείδης και οι δυο γιοι του γυρίζουν από το γή-
πεδο. Περιγράψτε τη σκηνή.*

2. Περιγράψτε τον κ. Αριστείδη.

Επισκέψεις

1. Πού σας αρέσει να πηγαίνετε για διακοπές το
καλοκαίρι;
2. Ποιό είναι το πιο ωραίο καλοκαίρι που θυμάστε;

Ανοιξιάτικο πρωινό με γάτα

Μοιράστε ρόλους:

Στο σπίτι του Στέλιου, το ίδιο μεσημέρι.

Το απρόοπτο

1. Περιγράψτε τη ζωή στη γειτονιά σας.
2. Θυμάστε καμιά αστεία οικογένεια ή κάποιον αστείο
γείτονα;

Ημέρα γιορτής

1. Μοιράστε ρόλους:

*Μεσημέρι της ίδιας μέρας. Όλη η οικογένεια στο τρα-
πέζι.*

2. Εσείς γιορτάζετε μόνο τα γενέθλια ή και τη γιορτή
σας; Και πώς;

Απόγευμα με βροχή

*Ο κ. Αντωνίου εξηγεί σ' έναν φίλο του γιατί διαλέγει
την ψυχιατρική.*

Χωρίς τίτλο

1. Μοιράστε ρόλους.

*α) Ο ταξιτζής περιγράφει την ιστορία στην οικογένειά
του.*

*β) Στην αστυνομία η Όλγα προσπαθεί να εξηγήσει πώς
ξέχασε το παιδί της στο ταξί.*

γ) Ο Περικλής κατεβαίνει νωρίτερα....

2. Βρείτε έναν τίτλο για το διήγημα.

Αλληλογραφία

1. Μοιράστε ρόλους:

*α) Η Τερέζα φτάνει στο νοσοκομείο. Οι φίλοι της πρέ-
πει να εξηγήσουν τι έπαθε.*

β) Η αρκούδα διηγείται την ιστορία στα παιδιά της.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ
άγνωστος-η-ο	stranger	inconnu (e)	umbekannt
αιτία, η	cause	cause, la	Grund, der
ακατάλληλος-η-ο	unsuitable	indue (heure)	unpassende
αμαξάκι, το	horse and carriage	petit fiacre, le	Kutsche, die
αμαξάς, ο	driver, cabby	cocher, le	Kutscher, der
αμηχανία, η	embarrassment	embarras, l'	(sich) unwohl (fühlen)
ανακοινώνω	to announce	annoncer	bekannt machen
ανακοίνωση, η	announcement	annonce, l'	Mitteilung, die
αναποφάσιστος-η-ο	undecided	indécis	unentschieden
αναρωτιέμαι	to wonder	se demander	sich fragen
ανυπομονώ	to grow impatient	s'impatienter	auf etwas gespannt sein
αξιζώ	to be worth	valoir, mériter	wert sein
απελπίζομαι	to despair	désespérer	die Hoffnung verlieren
απορώ	to wonder	s'étonner	sich fragen
αποφεύγω	to avoid	éviter	vermeiden
απρόοπτος-η-ο	unexpected	inattendu(e), imprévu(e)	unvorhergesehen
ασπρίζω	to whitewash	blanchir	tünchen
άτακτος-η-ο	naughty	désobéissant, indiscipliné	unartig
βαραίνω	to weigh upon	peser	belästigen
βαρέλι, το	barrel	tonneau, le	Faß, der
βομβαρδισμός, ο	bombardment	bombardement, le	Bombardierung, die
βουβά	silently	silencieusement	stumm
βρέχομαι	to get wet	se mouiller	naß sein
βροντάω	to bang	claquer, flanquer	donnern
γέρνω	to lean	se pencher, s' incliner	sich biegen
γήπεδο, το	stadium, field	terrain, le	Fußballspielplatz, der
γκρεμίζω	to tear down	démolir	niederreißen
γνέφω	to nod	faire signe	winken
γοερά	plaintively	lamentablement	lautklagend
γούνα, η	fur	fouiture, la	Fell, das

ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ
γουρλώνω	to open wide (eyes)	ouvrir de grands yeux	glotzen
γρατσουνίζω	to scratch/claw	égratigner, griffer	zerkrazen
γυαλιστερός-ή-ό	shiny	brillant,	glänzend
διασκεδάζω	to be amused	s'amuser	sich amüsieren
διστακτικά	hesitantly	hésitant	zaghaf
διώροφος-η-ο	two-storey	à deux étages	zweistöckig
ειδοποιώ	to inform/let know	prévenir, avertir	bescheid sagen
ενδιαφέρον, το	interest	intérêt, l'	Interesse, das
ενοχλώ	to annoy	déranger	stören
εξαντλημένος-η-ο	exhausted	épuisé	kaputt sein
εξαφανίζομαι	disappear	disparaître	verschwinden
εξωτερική πολιτική	foreign policy	politique étrangère	Außenpolitik, die
επαναστατώ	to rebel	se révolter	rebellieren
επιθεωρώ	to inspect	inspecter	inspizieren
ζαλισμένος-η-ο	confused, dizzy	troublé (e), étourdi (e), embué (e)	durcheinander
θαμπός-ή-ό	opaque (glass)	opaque (glass)	undurchsichtig
θεωρώ	to consider	considérer	meinen
θησαυρός, ο	treasure	trésor, le	Schatz, der
θρήνος, ο	wailing	lamentation, la	Klage, die
θύμα, το	victim	victime, la	Opfer, das
κάγκελο, το	rail	clôture, la	Geländerstab, der
καθησυχάζω	reassure	rassurer	beruhigen
κακαρίζω	to cackle	caqueter	gackeln
καπάκι, το	lid	couvercle, le	Deckel, der
καταθέτω	to deposit	déposer	einlegen
καταφέρνω	to manage	réussir,	schaffen
καταφύγιο, το	shelter	refuge, le	Zuflucht, die
κιλοτάκι, το	panties	slip, le	Höschchen, das
κίνδυνος, ο	danger	danger, le	Gefahr, die
κλάδος, ο	branch	branche, la	Fakultät, die
κλωτσιά, η	kick	coup de pied, le	Fußtritt, der
κόκορας, ο	rooster	coq, le	Hahn, der
κολώνα, η	lamp-post	colonne, la	Säule, die
κότα, η	hen	poule, la	Hähne, die
κοτέτσι, το	chicken-coop	poulailler, le	Hühnerstall, der

ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ
κουρνιαζώ	to perch	se mettre en boulev	aufsitzen
κούτελο, το	forehead	front, le	Stirn, die
κούφιος-α-ο	hollow	creux	hohl
κουφός-ή-ό	deaf	sourd	taub
κρεμιέμαι	to hang	s' accrocher	sich aufhängen
κυλάω	to roll	rouler	rollen
κυνηγώ	to chase	pourschasser	jagen
λαχτάρα, η	yearning	désir ardent, le	Sehnsucht, die
λερώνω	to dirty	salir	beschmutzen
λινός-η-ο	linen	en lin	leinen
λιποθυμάω	to faint	s' évanouir	in Ohnmacht fallen
λογιστής, ο	accountant	comptable, le	Buchhalter, der
λουτρόπολη, η	spa	thermes, les,	Badeort, das
μαξιλάρι, το	cushion	coussin, oreiller, le	Kissen, der
μασχάλη, η	armpit	aisselle, l'	Achsel, die
μελαγχολώ	to grow melancholy (to grow sad)	être triste, mélancholique	schwermütig sein
μετανάστης, ο	emigrant	émigré, l'	Emigrant, der
μετέωρος-η-ο	hanging	suspendu (e)	schwebend
μισώ	to hate	haïr	hassen
μπερδεύομαι	to get confused	s' embrouiller	durcheinander sein
μυαλό, το	brains	cerveau, le	Gehirn, das
νιαουρίζω	to miaow	miauler	miauen
νύχι, το	nail	ongle, l'	Nagel, der
νυχτικό, το	night-dress	robe de nuit, la	Nachthemd, das
ξεδιπλώνω	to unfold	déplier	entfalten
ξυπόλυτος-η-ο	barefoot	pieds nus	barfuß
ξυρίζομαι	to shave	se raser	sich rasieren
ουλή, η	scar	cicatrice, la	Narbe, die
ουρλιάζω	to scream	hurler	schreien
παντόφλα, η	slipper	pantoufle, la	Pantoffel, der
παράδοση, η	tradition	tradition, la	Tradition, die
παραίτηση, η	resignation	démission, la	Verzicht, der
παραμερίζω	to step aside	écarter	beseitigen
παρηγορώ	to comfort	consoler	trösten
παύω	to cease	cesser, arrêter	aufhören
πεζοδρόμιο, το	sidewalk	trottoir, le	Gehsteig, der
πείθω	to persuade	convaincre	überzeugen

ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ
περαστικός-η-ο	passer by	passant(e)	Passant, der
περιέργεια, η	curiosity	curiosité, la	Neugier, die
πιπιλάω	to suck	sucer	lutschen
πλεκτό, πλεχτό, το	knitting	tricot, le	Strickzeug, das
πλέκω	to knit	tricoter	stricken
πλυσταριό, το	wash-hiuse	buanderie, la	Wäscheküche, die
πνιχτός-ή-ό	muffled (sound)	étouffé (rire), assourdi (son)	erstickt
πόλεμος, ο	war	guerre, la	Krieg, der
πορτ-μπεμπέ	carry-cot	couffin, le	Kinderkorb, das
πρίζα	plug	prise, la	Steckdose, die
προβλέπω	to predict	prévoir	vorsehen
προσθέτω	to add	ajouter	addieren
ράμματα, τα	stitches	point de suture, le	Fäden, die
σίφουνας, ο	tornado	tornade, la	Wirbelwind, der
σκαρφαλώνω	to climb	grimper	klettern
σκοντάφτω	to stumble	trébucher	stolpern
σκορπίζω	to scatter	disperser	herumschmeissen
σκύβω	to bend	se pencher	sich biegen
σουτιέν, το	bra	soutien-gorge, le	Büstenhalter, der
στάση, η	position	position, la	Haltung, die
στοίχημα, το	bet	pari, le	Wette, die
στριμωγμένος-η-ο	cornered, jammed	coincé	gedrängt
σύγχυση	stress, anxiety	confusion, la	Verwirrung, die
συμπέρασμα, το	conclusion	conclusion, la	Schlußfolgerung, die
συνάδελφος, ο/η	colleague	collègue, le/la	Kollege, der Kollegin, die
συνεχόμενος-η-ο	adjoining	contigu	zusammenhängend
συρόμενη πόρτα	sliding door	porte coulissante, la	Schlepptür, die
σωρός, ο	pile	pile, la; tas, le	Haufen, der
τέρας, το	monster	monstre, le	Ungeheuer, das
τιμόνι, το	steering wheel	volant, le	Lenkrad, das
τινάζω	to shake (clothes)	secouer	schütteln
τουλάχιστον	at least	au moins	wenigstens
τρακάρω	to knock against	(se) heurter	sich zusammenstießen
τρέμω	to tremble	trembler	zittern

ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ
τσιρίζω	to shriek	crier d'une voix aigue	kreischen
τυλιγμένος-η-ο	wrapped	enroulé, enveloppé	gehüllt
υπάκουα	obediently	docilement	gehorsam
υπόγειο, το	basement	sous-sol, le	Keller, der
υποφέρω	to suffer	souffrir	vertragen
φασαρία, η	fuss, trouble, noise	bruit, le	Lärm, der
φουντώνω	to become fluffy	s'hérisser (le poil du chat)	wuchern
φυγάς, ο	fugitive	fugitif, le	Flüchtling, der
χαϊδεύω	to smooth / pet / caress	caresser	streicheln
χάρη, για	sake (for one's -)	pour -	wegen -
χαστούκι, το	slap	gifle, claque, la	Ohrfeige, die
ψάθινος-η-ο	straw	en paille	Stroh
ψάχνω	to look for	chercher	suchen
ψηφίζω	to vote	voter	wählen
ώμος, ο	shoulder	épaule, l'	Schulter, die